

R e d a c t i u n e a

se affla in

Strat'a lui Leopoldu Nr. 44.
Scrisorile nefrancate nu se primescu decătu numai de la correspundintii regulari ai „Federatiunii.” Scrisori monime nu se publica. Articlii trimisi si nepublicati se voru arde si numai la cerere expresa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnal politico, literar, commercial si economicu.

Appare Joi-a si Domineca.

Budapest'a, 5/17 Juniu 1874.

In sied. de eri a Camerci deputati Ungariei ministrul presid. Bittó, intrebarea dep.-lui Váradyi despre endele camerei in restulu sessiunii respusne, că a fara de novell'a et. si legea de incompatibilitate se voru pertractă si votă urm. proiecte de: Conventiunea inchiajata cu mania; concessiunea liniei ferr. Tisior'a-Orsiov'a; apoi modificatiunile concessiunilor Arrabon'a-Soproniu si allei fer. pre vallea Vaguui. Dupa minarea acestoru-a, sessiunea se va chide. — Conventiunea cu România nepotendu-se racie neci o schimbare r'ins'a, ci fiindu a se primi in totulu asi precum este, — va trece fără discussiune prin urmare acest'a precum si imbarile la doue concessiuni amintite mai susu se voru termină in doue, si siedintie; cu tote acestea pucinile ce mai sunt inapoi d'in lun'a cur. și voru fi de ajunsu pentru desbatere a supr'a momentoselor doue legi execute prin sectiuni si prin comiss. intr. in cătu se pot de acum prevede si siedintiele camerei se voru prelungi ana cătra 5—10 Juliu. — Novell'a electorale mai alessu, va fi obiectu de multe si viue discussiuni. Deputati nat. appos. inca se desceptara in or'a a unu-predieca, spre a se consultă a supr'a loru de facutu. Asta-di clubulu va ne conferintia in locuint'a dlui dep. mer. Traianu Doda.

Dîariul „Hon” in nr. său de samăta au publicatu nesce observatiuni partea novellei elect. relativa la Transilvania, scrisse, precum dămu cu sotela de acelua-si inaltu functionariu care mai scrisesse in asta privința sunt doi auni, totu in „Hon” memoriile observatiuni tote basate pre da-ne returnabile. Red. dîariului „Hon” nu nosce insa-si că nu se pot face neci exceptiune in contr'a datelor chiar e lumin'a sorelui, — inse! — adauge general'a Red. a liberalului organu opus. — sunt momente politice, cari nu emittu, ca magiarii sè fia drepti facia romanii d'in Trasiv. Sublime si caracteristica marturisire! Dara „Hon” cu magiarii sè, fia fricosi, fia intoleranti, nu perdia d'in vedere, că romanii d'in neamulu lui „tiene minte!” — nu meritu in se trebue sè recunoscemu redactiunii dîariului „Hon” acelua-si, că n'au inchisu colonele selle d'in dea adeverului, care e atât de potente, incătu, nu ne indoimu, multi d'in editorii sè voru dice in inim'a loru Nedreptate se face Transilvaniei“ si nu ross de inititatea guvernului loru si majoritatii camerei. Reproducendo si la valle observatiunile d'in „Hon” pseudonimului Y. (recte D. I. . .) credem că facemu bunu servit nu numai cititorilor nostri ci si deputatilor rom. d'in Camera, suppetandu-le pretiosele date cuprinse in memoratulu articlu.

Dîariele austro-unguresci si intrecestea „P. Lloyd“ atribue mare importanța demissiunii lui Kuhn si schimbările intemplate in sinulu ministrului de resbellu. Cu tote rectificările se facu d'in locurile competente de Vienn'a, că si demissiunea si schimbările, fiind pure personali, n'au de a face cu politic'a, lumea nu vre sè credea, ci prognostica mari prefaceri in

totu sistemulu milit. — Caus'a demisiunii lui Kuhn se dîce a fi: neinteligerea intre d'insulu si Archiducele Albrecht, in cestiunea regulamentului de inaintare a officiarilor milit.

Espeditiunea cruciata in contr'a slovacilor si specialminte in contr'a gimnasiilor slovacesti, pornita de renegatul vice-prefectu Grünwald, sprigionata de chauvinismulu magiaru allu unor municipie si fomentata de insu-si pasi'a de la interne, cu invaderat'a connivenția a guvernului, la a carui ordine se si tienă incusitiunea ispanica in contr'a gimnasiilor slovacesti, fără a se fi potutu descoperi nemica ce ar justifică atât'a ferocitate turbată, ne face a esprimă indignatiunea ce provoca atare procedere menita a essacerbă spiritele nu numai alle omenilor ce tienă la naționalitatea loru, ci a toturor omenilor de bine, d'in a caror inima nu s'a stinsu inca semtiulu de dreptate. Pasi'a de la interne, care pornă antâiu attentele salte celle neconstitutionali in contr'a Rloru, apoi a sassiloru acum in contr'a Slovaciloru, merita a fi pusu sub accusa, precum o cera mereu municipie sassesci. In lips'a deputatiloru cu sentieminte nat. slovacesti, deputatii rom. trebue se redice cuventulu in camera spre a tună unu „Non plus ultra!” nebunatecei omnipotentie ministeriali.

O b s e r v a t i u n i

asupr'a censului electoralu de 8 fr. 40 cr. stabilitu in comitatele, districtele si scaunele sassesci — secuiesci din Transilvania.

I.

Legea electorală aflatore actualmente in studiulu sectiunilor Camerei, si 'n specialu partea ei privitor la censu, preoccupa adi in mare parte opinionea publica, si-acest'a nu fara causa intemeiata; că-ci de precisarea exacta a censului electoralu depinde, ca diet'a sa fia productulu vointiei majoritatii din tierra; de ea depinde, ca dreptulu electoralu, celu mai frumosu intre drepturile politice, — sè fia practicatu nu numai d'o parte, dara de integritatea poporului.

D'in acest'a causa nu se pot in destulu aproba, dispositiunea ministrului de interne, prin care se conserva status quo din 1848 pana atunci, pana candu anomaliele distributiunei darilor nu se voru estermină prin introducerea nouului catastru de contributiuni, atunci numai fiindu possibile precisarea acellei cifre contributionale, d'in care nasce dreptulu electoralu.

Daca dar' totu-si redicu cuventulu contr'a censului precitatu de 8 fr. 40 cr. cau'sa e, că proiectulu ministerialu in privint'a comitatelor, districtelor si scaunelor transilvanene s'a abatutu de la bas'a d'in 48, atunci, candu dîce in §. 6. allu proiectului de lege, că: „punetul e) din §. 4. allu seriei II. din legea transilvanena de la 48 se aplică astfelii, ca darea directa de 8 fr 40 cr. precisata acolo, numai atunci assigura contribuabilitului dreptulu electoralu, candu ea nu cuprinde in sine contributiunea personala si cea pentru dessarcinarea pamantului.

Dupa parerea nostra in Transilvania censulu de la 48 numai atunci ar mai poté figură ca censu electoralu, candu s'ar sustienă inca si adi sistemulu

contributionalu din nainte de 48, ad. candu objectele de contributiune ar fi inca si a-di acelle-a ce au fostu la 48, si candu dupa objectele esistente asta-di darea ar fi distribuita in assemenea proportiuni. Lipsindu inse acest'a, sustinere a censului de 8 fl. 40 cr. stabilitu in 48, este nu numai illegala, despoindu de dreptulu electoralu pre miu de alegatori cu censulu din 48, — dar este totu odata si contradictoria spiritului si litterei legi electorale supuse camerei, prin care lege se afirma susu si tare, că ea esclude intentiunea de a micsoră numerul electorilor.

Dupa acesta introducere, permittini-se a espune cătu se poate mai pre securu diferint'a dintre proportiunea contributionala din 48 si aceea din 74, numai astfelu potendu-ne pune in pozitiiunea de a judecă, daca censulu de 8 fl. 40 cr. din 48 e aplicabile si a-di? ori daca e necessaru a stabili unu altu censu pentru Transilvania?

Inainte de 48 communele Transilvaniei, cu privire la dare, erau distribuite in patru părți; acestu sistem contributionala s'a sustinutu de la 1820 pana la 1854, adeca de la desfintarea „conscriptiunei Czirakiane“ pana la introducerea provisoria a catastrului; motivele acellei contributiuni apoi erau: I pamantulu, II vitele, III capulu.

I. Darea pamantului pentru aratori se precisa prin cubuli, presupunendu-se recolta de doui cubuli la fiacare jugeru de pamant, ér pentru cosasi se precisa dupa cât'mea carrelorul de fenu, presupunendu 30 portiuni de căte 8 pundi portiunea pentru fiacare carru, si cinci assemenea carre de fiacare jugeru, adeca luandu-se de baza 12 centenare. In communele de I categoria, fără privire la calitatea diferitelor parti de pamant se platiă 24 mon. c. respectivu 42 cretiai v. a. de pamantulu corespondatoru unui cubulu; si fiindcă pentru fiacare jugeru se presupunea 2 cubuli, asiā dara contributiunea unui jugeru eră de 48 cr. mon. c. resp. 84 cr. v. a. In communele de categoria II cubululu producea contributiune de 20 resp. 35 cr. v. a. prin urmare jugerulu 70 cr. v. In communele de categoria III. si IV. contributiunea unui cubulu eră de 16 resp. 28 cr. v. a. si astfelu pentru jugern 56 cr. v. a.

Contributiunea coresponditora unui carru de fenu in tote communele Transilvanene eră 4 cr., adeca 20 cr. m. c. resp. 35 cr. v. a. de fiacare jugeru. Pentru unu jugeru de viața calculandu-se 20 vedre de mustu, si pentru fiacare vedra 3 resp. 5¹/₂ cr. v. a. contributiunea directa unui jugeru eră de 1 fl. resp. 1 fl. 5 cr. v.

II. Darea vitelor avea urmatorele proportiuni: pentru 1 bou 24 cr. m. c. = 42 cr. v. a. 1 vaca 20 cr. m. c. = 35 cr. v. a. 1 juncu s'au juninca 15 cr. m. c. = 26¹/₂ cr. v. a. 1 porcu 5 cr. m. c. = 8³/₄ cr. v. a. 1 6ea s'au unu stupu 3 cr. m. c. = 5¹/₃ cr. v. a.

Si fiindcă Transilvania e forte apta pentru cultur'a vitelor, darea vitelor producea partea cea mai considerabila a contributiunei totale, astfelu, că in 48 se urcă la sute si mii numerulu acelora, cari subtu titlulu contributiunei vitelor, platindu 8 fl. m. c. usau de dreptulu electoralu, de care inse proiectulu ministrului de interne asta-di despoua.

III. Subtu titlulu de dare personala

Pretiula de Prenumeratiune:
Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siese lune 5 " "
Pre anu intregu 10 " "

Pentru România:
Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei u.
Pre 6 lune 16 " = 16 " "
Pre 3 — 8 " = 8 " "

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taxa timbra pentru fiecare publicatiune separata. In locul deschis 20 cr. de linia.
Unu exemplar costă 10 cr.

(capulu) jobagii platiau 2 fl. m. c. inquinii 3 fl. servitorii si infirmii 18 cr.

La 1854 introducandu-se provisoriul contributiunei de pamant, s'a adoptat unu altu sistem contributional, luandu-se de baza căstigulu atâtua la contributiunea caselor si a veniturilor, cătu si la aceea personala; ear' contributiunea vitelor, care la 48 producea partea preponderanta a darilor, s'a desfintat cu deseverire,

Darea pamantului, precum amintit, esista si adi, calculandu-se totu doui cubuli de jugărui, insa darea personala nu mai e cea de la 48, reducandu-se la o cifra incomparabilu de mica.

Dupa cum arretaramu mai nainte, pana la 48 comunele erau impartite in 4 părți, si agri de pre intregulu teritoriul comunul erau de o potriva impovorati cu dare, fără consideratiunea calitatii; astazi inse, fără privire la comune, agri de pre territoriul loru suntu classati in 4.5.6—8 categorie, dupa diferitele loru calitatii, astfelu, că pamantul aratoru de categoria I. produce o dare de 66 cr. de fiacare jugeru, categoria II. 42 cr. cat. III. 36 cr. cat. IV. 30 cr., cat. V. 26 cr., cat. VI. 20 cr., cat. VII. 14 cr., cat. VIII. 8 cr., cat. IX. 6 cr., etc. cu alte cuvinte, dupa calculul mediul, 1 jugeru produce dare directa de 22¹/₂ cr. Pamantul de cositu cara-si e impartit in 5 clase si contributiunea pentru cl. I. este de 84 cr., cl. II. 60 cr., cl. III. 40 cr., cl. IV. 21 cr., cl. V. 10 cr. etc. cu alte cuvinte, dupa calculul mediul, unu jugeru produce dare de 33¹/₂ cr.

E necessaru inse să amintim aici, că numai in comitatulu Huniadorei, Albei inferiore, Ternavei si Solnocului interioru, mai departe numai in Trei-Scaune (Háromszék), scaunulu Mureșului si fundulu regescu se află putine comune cu pamanturi de acelle, penceru cari se platesc contributiune de 42 cr. (aratu) si 84 cr. (cositu); in celelalte comitate cifra cea mai mare la care se ureca contributiunea, este de 40 cr. pentru jugărulu de aratu si 60 cr. jugerulu de cositu; ba in scaunulu Odorheiului si in districtele Naseudului si Fagarasului, precum si in celelalte părți muntoase, cea mai mare contributiune ce se platesc, este de 14 cr. pentru jugerulu de aratu si 21 cr. pentru jugărulu de cositu. Propriamente inse tote aceste nu se tisnu de cestiune, fiind că aci nu e vorb'a de lege ferenda, ci de secundum legem, adeca despre aceea că inainte de 48 pentru căte jurer se platiă darea directa de 8 fl. m. c. resp. 8 fl. 40 v. a.

Conformu celor espuse pana aci desi inainte de 48, pentru pamantulu aratoriu, din care urbarialistii posedau mai multu, se si platiă contributiune mai mare; asta-di inse, pentru pamantul de cosa, din care urbarialisti, conformu celelor catastrale, posedau mai pucinu, se platesc contributiune mai mare.

Ce mare diferența a produs in cifierele contributiunale acesta schimbare a sistemului contributional, adeca tăsarea pamantului dupa calitate, ear' nu dupa cantitate, — despre acest'a lasămu se vorbesca urmatorele cifre:

La 1848 unu censualistu, care locuia in vre-o comună de cl. I, conformu celor espuse subtu nr. I, platiă pentru 8¹/₂ jugere aratore, per 48 cr.

m. c. resp. 84 cr. v. contribuție totală
Pentru $4\frac{1}{2}$ jugere de cosa, per 20 resp. 35 cr. v. jugerulu

6 fl. 93 cr.

1 fl. 50 cr.

Totalu 8 fl. 43 cr.

In communele de cl. II pentru 10 jugere aratura per 70 cr.

7 fl. — cr.

Pentru 5 jugere de cosa per 35 cr.

1 fl. 75 cr.

Totalu 8 fl. 75 cr.

In communele de cl. III si IV pentru 12 jugere aratura per 56 cr.

6 fl. 72 cr.

Pentru 6 jugere de cosa per 35 cr.

2 fl. 10 cr.

Totalu 8 fl. 82 cr.

Din aceste se vede în destullu de claru, că la 1848, jobagii emanicipati, cari in communele de cl. I posedau 13, cl. II 15, cl. III 18 jugere de pamant cultivat, plateau contributiune directă de 8 fl. 43 cr. 8 fl. 75 cr. și 8 fl. 82 cr. si usau de dreptulu electoralu; ér daca consideram, că jobagii cari posedeau aceste pamenturi, esieu de 2—3 ori pre septemana la lucru domnescu, apoi trebuieau se poséda cellu pucinu câte 2 boi, si pentru ca se pota trai mai trebuia se poséda si câte 10 oi macaru, pentru cari platiu conformu punctului II contributiune directă de 1 fl. $36\frac{1}{2}$ cr. apoi ajungemu la rezultatul, că censualistii din communele de cl. I se bucurau de dreptulu electoralu, posedendu numai 10 jugere de pamant cei din communele de cl. II 12 jugere, cl. III si IV 15 jugere.

Daca dar' d. ministrul de interne aru fi pornit d'in presupunerea, că jobagii emancipati in Transilvania la a. 1848 n'au posedat nici unu sciu de vite, si ar fi d'issu, că dreptulu electoralu in communele de cl. I. se dobandede prin posessiune de 13, in celle de cl. II. 15, si in cl. III. de 18 (de 1600 org. □) jugere cultivate, fiindcă dupa assemenea posessiune se platiu censulu directu de 8 fl. 40 cr. — in acestu casu inca aru fi comissu o injustitia vis-a-vis de jobagii emancipati, ince totusi nu o injustitiu atât de flagrantă, cumu este aceea pre care a comisso-o la stabilirea censului electoralu de 8 fl. 40. cr. Că-ci cine 6re platesce in Transilvania, darea directă de 8 fl. 40 cr. de la introducerea provisoriului censualu d'in 1854?

Vomu luă pozitiunile celle mai insenante ale provisoriului d'in 1854 adeca calculul mediu allu contributiunei pamantului d'in Transilvania, fia acel-lu-ade aratu séu de cositu pentru ca se devină cu atât mai apparenta injustitiu ce se comite fatia cu centualistii; acestu calculu l'amu precisat prin $22\frac{1}{4}$ cr. pentru pamantul de aratu si $33\frac{3}{4}$ cr. pentru pamantul de cosa, — ceea ce e forte favorabilu pentru projectul d-lui ministrul de interne, intru cătu, dupa cum amu d'issu-o mai susu, in prea pu-cine commune se platesce pentru pamantul aratoru censulu de 42 cr. si pentru pamantul de cosa 84 cr; prin urmare contributiunea pamantului de aratu si cositu, dupa caclulul mediu face inca mai pucinu de $22\frac{1}{4}$, resp. $33\frac{3}{4}$ cr.

Actualmente dara censulu are urmatorele propoziții: conformu sistemu censualu din nainte de 1848, dupa cum am arestatu-o mai susu, communele de I clasa platiu 8 fl. 43 cr. pentru $8\frac{1}{2}$ jugere de pamant aratoriu si $4\frac{1}{2}$ pamant de cosa; ér conformu provisoriului introdussu la 1854 censulu sta astfel:

Pentru 31 jugere de pamant aratoriu 6 fl. 93 cr.

Pentru 4 jugere pamant de cosa 1 fl. 50 cr.

Totalu 8 fl. 43 cr.

In communele de cl. II la 48 se platiu 8 fl. 75 cr. pentru 10 jugere aratorie si 6 jugere de cosa; provisoriulu a introdussu 7 fl. pentru 31 jugere ar-

atorie si 1 fl. 75 pentru 5 jugere de cosa; in totalu 8 fl. 75.

In communele de cl. III si IV pentru 30 jugere aratorie 6 fl. 72 cr.

Pentru 6 jugere de cosa 2 fl. 10 cr.

Totalu 8 fl. 82 cr.

Cu alte cuvinte, in sistemulu contributionalu din 48 dreptulu electoralu se dobandede in communele de cl. I pri posse-derea a 13 jugere pamant culti-vat, a-di se ceru 35 jugere; in communele de cl. II atunci 15 jugere, a-di 36; in com. de cl. III atunci 18, a-di 36 jugere; si cu tote aceste d. ministrul de interne nu se sfiese a spune, că in privint'a stabilirei censului s'a tienut strictu in limitele sistemului de la 48. Inse acestu calculu e celu mai avan-tajiosu pentru projectulu dlui ministrul de interne, deorace in celle mai multe comitate, districte si scaune a-di numai asiă pota cine-va s'e usedie de dreptulu electoralu, daca possede 40—80 jugere pamant cultivat; si pentru acest'a, dreptu esemplu, citedia catas-tre comuneloru din Csik-szék.

Inca adunarea deputatilor din 1848 a fostu accentuatu necessitatea conser-varei censului electoralu din Transilvania, cu admitterea unoru modificari. Camer'a a insarcinatu pre guvernul, ca s-e-si procure actele necessare si se pre-gatésca unu proiectu de lege in sensulu acestu-a. In timpulu de 6 anni espirati de atunci, guvernul ar fi potutu s'e descopere si s-e-i spuna chiaru pre nume pre toti acei-a, cari au usatu de dreptulu electoralu la 48, arretandu si căte jugere de pamant possedea atunci unu electorul; ministrul ince a adunat multe acte privitorie la cestiune, dar li-a ignoratu tocmai pre acelle, de cari ar fi avutu mai mare trebuinta, adeca actele din cari ar fi potutu s'e lamurésca pentru cătu anume pamant cultivat su plateau atunci acei 8 fl. 40 cr.

Macar că, abstragandu de mille cheltuite spre acestu scopu eu adducerea ar-chiveloru la Bud'a, cea mai mare parte a tabletelor censuale potea s'e le gatésca in biuroulu Directiunei dessarcinarei pamantului din Transilvania; ear' cei ce cunoseu sistemulu contributional d'in nainte de 48 — si este preste put-tintia, ca s'e nu-lu cunosea macar unulu din cei 157 amplioati ai ministeriului de interne aru fi pututu s'e scia, că pen-tru acestu scopu nu avea trebuinta de cătu numai de patru tablete, deorace communele transilvanene erau impartite in patru categorii; pen-tru fia care cate-goria avea dar' trebuintia de căte o tableta, d'in care ar fi potutu s'e calculeze cu deplina sigurantia, că: in com-munele de cl. I. se platiu cei 8 fl. 40 cr. pen-tru 13, in cl. II. pen-tru 15, in cl. III. si IV. pen-tru 18 jugere cultivate; din aceste totodata ar fi pututu s'e con-vinga si despre relatiunea ce essistă in 48 intre pamantul aratoriu si acellu de cosa; ear daca aru fi voit u s'e afle si dispositiunile provisoriului introdussu la 1854, si ministrul de finacie i-aru fi părutu prea dificila sectiunea catastrală spre a o consultă, atunci nu avea, de cătu se citesea in deplina comoditate pag. 30. din opulu lui M. Szepessy intitulatu „Sistemulu contributional allu imperiului austriacu“ si acolo aru fi ga-sit u spusu cu cifre positive, că dupa calculul mediu in Transilvania veni-tulu curat allu unui jugeru aratoriu este de 2.22, pen-tru care compete o dare de 10%, adeca $22\frac{1}{2}$ cr. v. a. ear venitulu allu unui jugeru de cosa este de 3.37, pen-tru care eara-si per 10% compete o contributiune de $33\frac{3}{4}$ cr.

Ba in intervalulu de 6 anni, on. ministrul poté se arrete cu de-amenuntulu chiaru, cine anume dupa căte jugere platea censulu de 8 fl. 40 cr.; in casulu acestu-a apoi de siguru n'ar fi stabilitu censulu de 8 fl. 40 cr. s'a daca totusi l'ar fi stabilitu, cellu pucinu s'ar fi aflatu in pozitiunea de a poté observá asupra emendamentului deputatului Transilvanianu Carolu Torma, că este bine

s'e se multiamésca cu § 6 allu proiectu de lege, deorace acei allegatori, cari in 48 si-practicau dreptulu cu o posses-siune de 13, 15, 18 jugere, a-di o facu cu o possesiune de 35, 36 si $36\frac{1}{2}$, ba in scaunele Csik-Udvarhely si alte tie-nuturi muntose inca si cu căte 40—84 jugere.

In intielessulu § 3 din proiectulu de lege, in comitatele Zarandului, Solno-cului centralu, Crasnei si in districtulu Chioarului, de si la 48 pre acolo inca essistau acelle-a si relatiuni censuale ca in Transilvania, dreptulu electoralu este legatu de o possesiune de 8 jugere de pamant, fiacare jugeru conssistente din 1200 stangeni cuadrati; si in contra acestei-a deputatii din Ungaria pro-priu d'issa n'au redicatu nici o voce; a trebuitu se vina d. Carolu Torma spre a o combat, pen-tru ca nu cum-va s'e fia cu căti-va mai multi allegatori din popor. De ce s'e si aiba poporulu dreptu electoralu? Séu nu e de ajunsu că si pota sacrificá avereia si sangele pentru binele communu?

Acum a intrebu, ce s'e gandésca bie-tulu urbarialistu din Solnocalu centralu, candu o s'e véda, că vecinulu seu din Chioar este alegatoru cu o possesiune de 6 jugere catastrale, pre candu densulu e lipsit de acestu dreptu, cu tote că este proprietaru a 34 jugere de pamant? Negressitu va gandi multe de tóte, numai aceea nu, că este conce-tianu cu vecinulu seu; totu astfelu se va intemplá si cu urbarialistulu din Alb'a inferiora si Hunedor'a, candu va vedé pre vecinulu seu din Zarandu cu o pro-prietate de 6 jugere catastrale folosindu-se de unu dreptu, pre care densulu cu o proprietate de 40—50 jugere nu-lu are.

Dupa tote aceste camer'a deputati-lor nu pota face altu-cev'a, decătu s'a-runce o privire in tabletele catastrale din 48 alle cellor 4 categorie de com-mune, si convingendu-se din elle, că la 1848, in communele de cat. I. dreptulu electoralu corespondiutori censului de 8 fl. 40 cr. se obtineá prin possesiunea de 13, in cl. II, de 15, in cl. III. si IV. de 18 jugere pamant cultivat, — s'e declare, că dreptulu electoralu in Transilvania va fi si pre viitoru resultatulu unei possesiuni de 13., 15, si 18. jugere. Cari au fostu communele de categori'a I., cari de a II., III. si IV. acést'a se poté gasi in legea urbariala a Transilvaniei, din an. 1846. Arruncandu o privire in acest'a lege, d-ni deputati aru poté s'e si cásigie si convinctiunea, că, in intielesulu acestei legi sanctionata la 1846. de Maj. Sa Ferdinandu V, dar' introduce 'n practica d'in caus'a evenimentelor sangerose din 48, — patrariulu ($\frac{1}{4}$) de sessiune urbariala in comitatele transilvanene si in scaunele secuiesci ette re-presintatu in communele de categori'a I. prin possesiunea unui pamant culti-vat de $2\frac{40}{1600}$ jugere, in com. de cat. II. prin $8\frac{120}{1600}$ jugere, ear' in celle de cat. III. si IV. prin $6\frac{120}{1600}$ jugere.

Gimnasiele slovacesci in Ungaria superiore.

In congregatiunea, ce comisiunea reprezentativa d'in comitatulu Soliului a tie-nutu la mediuloculu lui Aprilie a. c., sub presiedint'a vicecomitelui Grünwald, se fece si se primi propunerea: „ca in altul guvern s'e fia cercerat a inchide gimnasiele slovace din Nagy-Rózce, Turócz-Sz.-Márton si Znoj-Váralja pentru direptiunea loru panskavista si tendintice loru tradato-rie de patria, séu a le straformá (de sigura in gimnasiu magiare); éra resolutiunea acést'a a o comu-nicá toturor jurisdictiunilor tierrei, pen-tru spriginire.“ Acestu conclusu nu se baseza pre neci o motivare mai de aproape, si nu produce neci o faptă positiva. Pentru a-i arretá genosea, servescu urmator'a deslucre.

Dlu vicecomite Grünwald si-puse carulu in pietre a combate si, deca se pota, a nimici tote miscările si nesuntile slovacesci, fia-

acelle ori cătu de curate si salutarie. Pen-acestu scopu, precum se vorbesce, si m-diuloci de la guvern una subveniunue nauale de 10,000 de flor, cu care edă diurnalul in limb'a slovacă sub titlulu „Sw-nost“, va s'e dica Concordia. Insé c'conce d'a, ce dinsulu o predica in acestu di-nalul, o intielege asiè, că slovacii s'e se brace de naționalitatea loru, că de unu ve-mintu vechiu, si s'e ice flintia maghiare. D'insulu staruesce a face pre slovacii s'e prece că ei propriamente n'au trebuinta de ne-scola slovacă, dupa ce pruncii loru si a-scii slovace; mai de parte că nu s'e cărti de scola slovacesci, dar apoi neci i-vetiori de treba nu se capeta intre slova-ceste tote numai la magari se ada, si pri-cii de slovacu numai asiè se potu culti-vum se cade, deca invetia maghiare scole maghiare. Dinsulu dediosi si batjoc-neincetatu pre professorii si scolele slo-cesci, pre barbatii cei mai meritati si m-stimati ai slovacilor, precum si tote in-tutele loru de cultura: Societatea literară „Matica“, societatile de lectura, ajutorare aletele; cu unu cuventu dinsulu starul a fa-pre slovaci s'e despretuesca si s'e se infu-de totu ce eră chiamatu a-i cultiva si radică spiritual minte si a li ajutá intr'ad-veru. Dar' d'nsulu trebui s'e faca esperi-tia no placuta, că „Swornost-ulu“ seu numai nu si-a ajunsu scopulu, ci a produ-chiaru contrariul intentiunilor selle. Poporul slovacu se tredi consinti'a sine dia ce ia ce mai tare; din tote parti se areta o interessare caldurosa d'insti-tute de cultura si d'aruri d'asse incurgi-pentru „Matica“ si pen-tru gimnasia. Da-data se lafi faim'a, că unu binefacator ce vrea s'e romana nonumitu, voiesce s'e teze 100,000 de fl. pen-tru scopuri literar-mai virtosu pen-tru institutele de cultura le slovacilor. Acesta faima fece pre Grünwald s'e recurga acum la unu mediu drastic. Dinsulu conchiana o co-gregatiune comitatulense, care — precum spusa din funte credibile — afara de ocialii comitatului a constatua cam din d'i: unuspredece tierra, commandati ac-pre langa instructiune cavenita, prez-acest'a de sine se intielege. In modulu m-sta' n'a fostu grotu a scote la calle acea solutiune umana si filantropica. Dlu vi-cemite a vrutu s'arete inaltului guvernul da nu trage in daru subveniunea de 10,000 de flor. Dinsulu neci n'affla necesariu motivá denunciatiunea: pen-tru că sciebi ca pre langa prejudiciurile atât de la contr'a slavismului, acusarile selle ori de nemica si calumniator, totu-si voru credientu. Si dorere, nu se insiella.

Cei essaltati usioru se lassara a se stificá si irritá si d'odata tipara multe j-ridictiuni si mai tota dijonalistică maghiareca focu si perire asupra incriminatelor gimnasiu slovacesci. Ci se vedem cu portara jurisdictiunile cele mai deapro-păcar'a li se tramisse famos'a resolutiune Reprezentantii cetatei lib reg. Neoplant au pu'o la o parte. Assemenea se fece si cet. lib. reg. Bries. Liebethon, Kr. men Putancz, s. a. Totu asiè fece si comisiunea reprezentativa a comitatului Turócz, pre s'carui territoriu jacu doue din gimnasiu denunciate, cellu din Turócz-Sz. Márton celu din Znoj-Váralja. In totu casulu se presume cu siguritate, că in jurisdictiunii numite mai in urma acesta afacere a gi-nasiilor slovacesci s'a tractatu in modul nepreocupat, mai cu ratiune si mai ecu-bil si s'a apretiatu cu mai essaacta ex-sentia de causa, de cătu in congregatiune din comitatulu Soliului. Inse-si gimnasiu si patronatele loru dedera declaratiuni fo-considerabili, cari se publicara in diurnale slovace.

Inaltulu ministeriu dorere totudem gata a pleca urechi'a la ori ce insinuati reumatiosa contr'a slavismului, si candu vorba de celle mai sante interese ordi-numai decătu cercetare rigorosa si in-dintia cu acést'a in privint'a gimnasiu protestante pre superintendentii respectivi.

Cu privire la gimnasiu d'in T.Sz. Márton, superintendentele Geduly, in cărui tractu se afia gimnasiul, fece num-de-cătu unu raportu demnu, spunendu, dinsulu nu se sente chiamatu a essam-

emintele professorilor si a le scolarisi a-si da parerea despre elle; dara la uniuza sa facuta de currendu a aflatu in ordine, in catu se tiene de intocmimnasiului, de instructiunea si progres-scolarilor.

Gimnasiulu din Nagy Röcze fu supunei cercetari aspre din partea superintelui Czékus, insocitu de mai organe besericesci si officiali comita-pre langa assistintia de commissari de stat, haiduci armati si panduri calla-Despre acesta incuiziune au apparutu detaiate in „Siebenb. d. Tagesblatt“ „Politik“ din Prag'a. Care a fostu re-lu finale allu incuiziunei, inca nu se; numai atat'a s'a aflatu pan'acum, s' s' ruitatu cu multa grige dupa legature trainetatea, cu deosebire cu Russ'a, ajutoriri pecuniar din strainetate, standarde slave, dupa progressu in si literatur'a maghiareasca si dupa atie contra maghiarismului, si ca pro-mii fura tratati cu asprime si descons-are frapante.

Gimnasiulu catolicu din Znoj-Vá-ja l'a cercetatu directorulu supremu-ton in present'a vicecomitelui din Turocz si a mai multoru-a, si au si raportu despre acest'a. Acuma con-si foiele officiose (d. e. Pesti Napló de Maiu a. c.), ca in gimnasiele slova-si anumitu in celle din Znoj-Váralja Sz. Márton, nu s'au descoperit neci tatiune inimica statului; ca acelle gim-din punctu de vedere pedagogico-di-tu correspundu deplinu missiunei loru, consciint'a de statu maghiarescu nu se cultiveza.

Daca reprivimu acum la resolutiunea entatei d'in comitatulu Soliului, dia-stulu cunoscetu pan'acum allu incui-tilor se dovedesce, ca acusările, radi-prin acea resolutiune contra gimnasielor cesci, sunt cu totulu defundate. Nu se desce ca ele urmarescu tendintie pan-tistic, dar' acest'a neci n'o pote face in riulu intiellessu allu cuventului, de si pote recunoscu affinitatea limbistica a trupinelor slavice. In totu casulu pot nega, ca gimnasiele Slovacesti vinu pri si accusatori contr'a intregei par-governamentale. Elle s'au infinitiatu prin abuiri private, dupa ce s'a vediutu ca nulu mai de locu nu porta grige de spiretuali alle slovacilor. Elle sustienu cu sacrificie private intre necasuri si neajunsuri, si totu-si chi-niformu prescrisseloru legei in catu de publicitate nu li se pote denegá. Assistent'a acestoru gimnasio este ga-prin legea de nationalitate, si ope-loru este de totu loiala. Incuiziunile n'au potutu s'ote la lumina neci o tradatoria de patria. S'a constatatru, ca in acelle gimnasie se cultiva sp-specificu slovacestu si nu maghiarescu. Aceasta accusa are ore ce-va intiellessu? Suntu ele ore institute de cultura slo-vi, menite a educá tenerimea slovace-n limba ei materna si a o conduce la dura scientifica fundamentala? Ca ace-constitute nu gemu de simpathie pentru marismu — nu suntu ele de vina, ci si se sufera. Appesarea continua, in-tele persecutianile, scurtarea si subtrage-fort'a a ajutorielor, ce li competu cu (cum s'a intemplatu cu gimnasiulu Nagy-Röcze), — tote aceste a, dieu!, si sterni simpathie. — E cu potintia-tes, caldurosa, sincera acolo, unde se ca guvernulu si platesce pre unu allu seu cu 10,000 de flor. la annu, ca se denuncieze, se calumnieze si institute de cultura sustatorie, si urbatii onesti cari assuda pentru binele lui?

Resumendu tote celle insirate, gimna-si slovacesti abiè li se pote face cu alta imputare, decat' chiaru numai, ele sunt slovacesti si ca intrinsele tene-si slovacea se instrue si cultiva in sa materna. Acesta inse neci o lege spresce. Chiaru asiè este si in gimna-Transsilvane sassesci, precum si in romanesci, serbesci si croate.

Intr'adeveru nu se reversa asupr'a pa-

trici binecuvantare, deca statu de usioru se da uitarei ammonitiunea regelui Stefanu catra fiulu seu Emericu: Unius linguae unusque moris regnum imbecille et fragile est. Propterea iubeo te, fili mi, ut bona voluntate illos (diversos populos et gentes) nutrias et honeste tenebas, ut tecum libentius degant, quam alibi habitent. Y

Camer'a deputatilor Ungariei.

Siedint'a de la 12. Juniu 1874.

Presedinte: B. Percel. Notari: Mihályi Szénicezy si Beöthy. D'in partea guvernului min: Bittó, Ghyczy, Trefort si Pauler.

Autenticandu-se protocollulu d'in sied. prec. presedintele presenta petitiunea sca-nului Arlesiu pentru arondarea municipielor; — a cottului Nograd pentru largirea cercului de activitate a municipielor si contra urcarii dariloru directe; — mai departe representatiunea urbei Neoplanta prin care springesce represent. cottului Pest'a pentru largirea cercului de activitate a municipielor; — doue petitiuni alle cottului Sabolciu pentru modificarea legei despre arondarea municipielor si pentru desdaunarea loru pentru spesele de la allegerile deputatilor; — petitiunea cottului Maramuresiu pentru restrangerea usu-rei; — petitiunea cottului Békés pentru largirea cercului de activitate a municipielor. — Se transpunu tote la comis. de petitiuni.

Deputatii Onossy, Karácsonyi si Kendeffi ceru concessiune de siese septemane, pentru restaurarea sanetati loru Li-so da. Dep. Bittó se verifica definitivu.

I. Popoviciu Desseana dep. cercu-lui Radn'a presenta literole credentionale. Se transpune la comis. verificatoria.

Presedintele annuncia ca dep. cercului Măd, din cottulu Zemplén Vesey Oláh Károly mori. — Camer'a exprime proto-collarminte condolint'a, totodata presedintele camerei va dispune a se face noua ale-gere in cerculu elect. devenit vacante.

Presedintele prezenta petitiunea agintei lui A. Fromm in care cere infinitiarea scoleloru commerciale si consulari, era in lips'a acestoru-a propune ca individii cari au absolvatu scolele comerciale private, se suscep in legea elec orata intre cei cu diplome. — Se transpune la comis. de petitiuni.

G. Ráday prezenta petitiunea camerei commerciale si de industria d'in Aradu pentru constuirea liniei ferr. Predealu si constru-irea liniei de Verciorova si pentru acceptarea liniei Rutka-Arad-Verciorova.

D. Horváth prezenta petitiunea profesorilor de la preparandii de statu din Ciongradu ca se li-se des salarye egali cu a professorilor gimnasiiali.

Szenicezy prezenta petitiunea comunelor: Liubicev'a de josu si susu, Svinits'a, Maiesieviciu pentru incorporarea loru in nou-infintiandulu cottu allu Cuvinului eu capital'a Versietiu.

I. Kiss prezenta petitiunea mai mul-turu cetatiani d'in Satumare pentru sistarea essecutiunilor prin cari se scotu darile. L. Tisza petitiunea societatei agronomice d'in Transilvan'a pentru infinitiarea unui mini-steriu de agronomia. P. Szontagh peti-tiunea communeloru Pribel de josu si susu si Priclecu d'in cottulu Hont pentru incor-porarea loru in cottulu Nogradu, L. Salamon prezenta petitiunea consilui municipale a urbei Bicske pentru stramutarea judecatoriei cerc. d'in Vaál in Bicske. — D. Bonciu prezenta petitiunea reuniunei investitorilor d'in Aradu, cari ceru a li-se da salarye in tocmai ca si professorilor gimnas. — A. Sachsenheim prezenta petitiunea urbei Mediasiu identica cu a scaunului Mediasiu pentru punerea sub accusa a ministrului de interne. — Matolay prezenta petitiunea profesorilor preparandiali din Sárospatak cerendu salarye egali cu alle professorilor gimnasiiali. Tote petitiunile se transpunu la comis. petitiun.

A. Tavazzi intreba pre min. de interne si de justitia, ca in sensulu §. 21 art. XXXVI d'in 1872 vrea se presente proiectu de lege pentru despartirea administratiunii

politarie de catra polit'a judecatoresca d'in capitala.

A. Szentimrey intreba pre min. commerciului industr. si lucrariilor publ. de are cunoscinta ca scola de agronomia din Casiov'a in lun'a ven. va fi gata si spre a se incepe cursulu investimentului nu lip-sese de catu instruirea interna, si de vre a face dispuseiunile necessarie, ca institu-tul se-si incépa activitatea inca in annulu acestu-a?

C. Cseh intréba pre min. financielor, ca are cunoscinta despre aceea, ca diregatoriele de vama de la Turnu-rosiu si Pre-dealu in urmarea unei favore d'in 1859, 100 de pitore cubice de lemn de focu le tasseza cu 7 cr. de la unu pitioru cub. in locu de 42 cr. si lemnul ordinari de cladiru totu in aceea cantitate cu 16 cr. in locu de 80 cr.?

G. Nagy prezenta unu proiectu pen-tru statorirea procentelor imprumutului ipotecariu. — Se va tipari si la tempulu seu se va pune la ordinea dillei.

Soly mossy face urm. proiectu de resolutiune: Camer'a se indruma pre min. de justitia ca se prezente unu proiectu de lege inca in sessiunea acest'a, pentru pre-tiurea possessiunilor de pamentu si de case dupa valorea loru adeverata si ca in timpu de unu annu se nu se pote vinde pre cal-rea esecutiunii sub pretiulu loru.

Se va tipari.

P. Mihályi in numele lui C. Széll prezenta reportulu comisiei financ. despre proiectul de lege pentru creditulu de 500,000 fl. necessari spre ajutorarea municipielor lipsito si pentru edificarea clinicei chirurgice la universitatea pestana.

Proiectele aceste se voru da luni-a vii. sectiunilor spre desbatere. Presedintele annuncia, ca proiectul de resolutiune a lui Vidliczkay in caus'a imprumutului, se va pertracta in sied. prossima. Se cetescu a trei-a ora si se primesc proiectele pentru esamale practicu judeciaru, si pentru pro-cedur'a in contr'a eridatarilor fraudulenti.

Se primi propunerea comis. centr. ca si camer'a se allature la modificatiunile facute de camer'a boierilor la proiectul de-spre sistarea ciumentei de vite; s'au luat la desbatere modificatiunile camerei boierilor facute la proiectul pentru obligatiunea de desdaunare a soc. călliloru ferr.

Szentpály springesce modificarea, ca pentru daunele facute de una trei-a perso-na societatile se nu fie responsabile.

E. Horn se mira cum comis. centr. schimba principiele sale, cu tote ca tocmai acelle arguminte s'au cuprinsu si in moti-varea ministrului, cari sunt espuse in nun-ciul boierilor.

Szentpály observa ca comis. centr. nu e aceea-si, cu comiss. care a facutu proiectul de mai nainte.

Deák y se mira cum de ministrul au acceptat modifiicare boierilor.

Szentpály insemnă ca modifiicare boierilor consuna cu vederile ministrului.

Camer'a primește proiectul comis. centr. cu 93 voturi contr'a 73. Proiectul de lege pentru immunitatea asessorilor commerciali din Pest'a, se primi fara observatiune.

Horán szky prezenta urm. proiectu de resolutiune: „Camer'a se indruma pre min. de just. ca pentru eliminarea art. de lege LI. d'in 1871, si prin urmare pentru regularea immanuarilor si esecutariilor, se prezente proiectul de lege cu inceputulu sesiunii ven. asi si se pertractedie si se passiesca in vigore inca in acestu-a.

Se va tipari, si se va pune la ordinea dillei in sied. pross.

Se cetescu articlii de lege sanctionati relativ la procedura de a se urma in ca-sulu oridelor fraudulente si la introducerea catastrului in Urbea Bpest'a.

§§. remasi suspinsi d'in proiectul de regulamentul adv. se primesc dupa propunerea comis. centr., precum si proiectul de organizarea oficialui statisticu regnicolare.

Pentru ordinea dillei.

C. Tisza doresce, ca comis. centr. inaintea novelei electorale, se iee la per-tractare proiectul de incompatibilitate, ca asi camer'a se fia occupata si mai nainte de desbaterea asupr'a novelei electorale.

Paczolay propune, ca si modificarile facute de boieri la proiectul despre cata-stru se se desbatu in sectiuni.

La cererea lui T. Pécsy propunerea lui Paczolay se respinge.

Proiectul despre majoritatea femilor se va pertracta in sectiuni inainte de no-vella electorale.

Cu aceste sied. se redica.

Sabiu, in 9/6. 1874.

On. Dr. Red.! Mai multi insi de pre-vallea Muresului provocandu pre D. advo-catu capitulare Dr. Brandusianu a da deslu-siri despre starea fundatiunei „Siulutiane“ si despre procesele intentate in contr'a acelle fundatiuni, affirma ca tog'ma acelii membri ai familiei cari mai tare aru trebui se interesze de acea fundatiune au intentat numitele procese, dupa ce este cunoscutu inaintea publicului chiaru d'in literale funda-tionale, ca acei-a cari materialmente si moralmente sunt obligati a se interesă mai multu de catu altii de numita fundatiune sunt urmatorii membri ai familiei: Dionisiu Stero'a Siulutiu d'in Turd'a, Ioane St: Siulutiu d'in Clusiu, ambrii frati ai mei Alessandro St: Siulutiu d'in Zarandu, vărul meu si subscriptulu, toti functionari judecatoresci, fiindca a fara de noi nu altii, sunt cari porta numele familiei fundatori si aru avé mai mare interesu, si mai mare datorintia de catu ori care altu romanu, aru urmá ca tog'ma noi amu fi intentat acelle procese; ca nu cum-va cine-va se sedussu a crede asi-ee-va, declaru d'in capulu locului, ca nici unul d'in noi n'a intentat processu in contr'a fundatiunei, d'in contra fie-sce care d'in-tre noi urmaresce cu ochi de Argus tote momintele, cari potu ave influintia asupr'a fundatiunei si mai multu, chiaru pretensiunile care le a formatu legatarii, fondulu intercalariu, si fundatiunea la unele obiecte, s'a complanatu cu occasiunea conferintei din 2 Septembre 1873. in favoarea celor d'in urma numiti cu jertfa addussa prin eridi, asiada rara noi pre cari d'in nesciintia ne suspicionati, nu ca nu tiindem a vatema, si nu vomu sufferi ca nimeni se vatema fundatiunea, dara daca amu fi in starea singuri amu intemeia fundatiune. — S'a intentat ince procese in contr'a fundatiunei d'in partea fostilor economi metropolitani, aceste procese au scandalizat lumea intregă, pentru ca acelle-a pre care unchiul meu, piulu fon-datore l'a redicatu d'in pulbere, l'a facutu omu cu stare, si avere, se indrasnesca a passi cu astfel de pretensiuni, si a le efectui cu vatemarea, si desconsiderarea a intregu capitulului metropolitanu, — care in tote timpurile a statu, si speru ca si pre viitoru va sta in mare veneratiune inaintea Romanilor, — este mai multu de catu se afflu in lessiconulu meu espressiune potrivita pentru assemene portare.

Ce va respunde D. Brandusianu la provocare? nu sciu, atat'a sciu, ca procese, si sentintie judecatoresci nu se discuta pre callea diaristicei ci daca „acei multi“ intru adeveru se interessediu de fundatiune, — pentru ce n'a venit sa catu de pucini d'intrinsi la conferinta d'in toamna trecuta la Blasius, pre cum v'ati adunatu acumu asi multi in „vallea Muresului“ ati fi potutu veni cellu pucinu unulu seau doi la Blasius, acolo e loculu, a desbat lucrul, face tote cele folositorie in interesul fundatiunei, nu a strigat de dupa culise, pentru pentru ca se ierte lumea, dara au nu potu vedé acolo interessare mare, ori revna pen-tru prosperarea causei nationali, unde d'intre 60 membri mireni chiamati, afara de D. László presed. jud. D. Duca presed. se-driei orfan. d'in Aiudu, Dr. Ratiu si frate-meu Dionisiu d'in Turd'a, Assent, Iuliu Bar-dosi si subscriptulu altulu nimene nu s'a dus la Blasius, — voru fi avutu unii cause ponderose, altii se voru fi escusati, nu sciu, dara ori cumu se fia, a fostu batetoriu la ochii absent'a atatoru barbatu „illustri“ chiamati, era ne-veniti.

Speru ca in intielessulu conclusului addussu in conferinta trecuta, Pr. SSa Par-rintele Mitropolit va binevoi in anul pre-sentu la timpulu potrivit a conchiamá consiliul administrativu allu fundatiunei, si va arretá assemene zelu pentru prosperarea

fondatiunei, precum au arrestratasi in annulu trecutu.
Iosifu Sterc'a Siulutiu.

Blasius, 12 Juniu, 1874.

La provocarea ce mi-facu „mai multi“ de pre Valea Muresului in Nr. 37—38.—1874. „Federat.“ pentru a da Onoratului publicu cetitoriu date detaiate despre starea fundatiunei „Siulutiane“ bani, avere, si procese; si inca si atunci nu in Blasius, ci in Sabiu, unde rām in agende officiose de alle Archi-diecesei.

Me grabescu dura, pr'in acelui-a-si stimatu dinariu a respunde Domnilor „Mai multi“, cari me provoca, că sosindu a casa de la Sabiu, am facut numai decătu intrebare la Vener. Consistoriu, cum că ore nu voiu face vre unu inconvenient, decum-va voiu da Domnilor „Mai multi“ respunsul, ce mi-lu ceru? unde s'a aflatu de bine a se decide, că respunderea mea Domnilor „Mai multi“ nu numai nu se va consideră de inconvenient: ma Rs. Dni Canonici Administratori, — fostul si celu actuale, — la recusitiunea mea: sè-mi dee totu succursulu, ca respunsul meu in tota privintia a sè pota deveni unu ce intregu si satisfacatoriu predeplinu onoratului publicu interesat.

Ecă dar' sarcină pre umerii mei, una sarcina destullu de grea si acest'a, care, avendu multe assemenei si mai mari si mai mice, inse mai pucinu placute, cari trebuie sè le implinescu extra seriem si gratis: appromittu a-o imprimi ce e dreptu si acest'a; dar' convolutul de acte fiindu forte voluminosu, si ramificatiunile causei inse-si cătu de bine imprasciate: venidu prin acest'a a cere de la Domnii „Mai multi“ sè aiba bunetatea d'a fi eu rabdare pana voiu ajunge la tempu, ca sè mo potu appucă de acelui respunsu; pentru că io stau multoru spre dispusetiune, sum inse silitu ai consideră mai multu pre cei, cari mi-defigu termini peremtorii; — Era onorab. Redactiune a „Federatiunei“ este rogata a publică la tem-pulu sèu respunsulu care, conformu materiei, nu pote fi scurtu.

Dr. Iacobu Brendusianu
jurum inspectore si advocatulu clerului.

VARIETATI.

Artistulu Ionescu cu soci'a sa rentorcandu-se de la Vienn'a si Pest'a va tiené căte-va representatiuni in urmatorelo orasie: Aradu in 18., 20., si 21 Iuniu st. n.— Timisiora 23., 24. si 25. Apoi va da căte doue represen-tatiuni in Biserica-Alba, Orsiov'a si Mehadia. Dorimusefia imbracisatu intre romani, cellu pucinu asiá precum fu la straini.

(Multiamita publica) Pr. Ssa Parintele Eppu allu diecesei rom. gr. cat. de Oradea-M. Ioane Olteanu, luandu in consideratiune miser'a stare in care me afflu ea invenitatoriu ingreniuat cu familia si proovediutu cu pucina lefa s'a induratu a-mi intihde unu ajutoriu, ce pentru situatiunea mea si a familiei melle in lips'a actuale generala, au fostu unu actu de rara benefacere parintesca, pentru care rogu pre Ddieu, ca sè dee Eppului nostru vicia indelungata spre binele basericei si a natiunei nostre romane. In Vadu (Crisiu-rapede) 9. Maiu, 1874. N. Tontiu, invenitatoriu rom.

(Cium'a orient. de vite) se ivi in districtulu Severinului in communitatile: Ia-blantia si Secvita. Se luara numai decătu measurele necess. spre opprimerea ciumei. Tergurile de vite se oppira pre territoriulu districtului Severin assemene se sistă incarcarea si desarcarea vitelor cornute si a productelor loru pre toto statunile socie-tatii de navigatiune pre Dunare, situate pre territoriulu acestui comitat; a fara de ace-sta, tote productele crude de animale pre cătu timpu va grassá cium'a, voru fi sup-puse la cercetarea politie viterinarie.

(Multiamita publica). Subscrissii si-tienu de cea mai placuta detorintia a adduce multiamita publica stimatilor Dni,

cari au binevoit u a ne tinde mana de ajutoriu la majalulu ce s'a tienutu in 24 Maiu a. c. cu scolarii d'in Sinc'a-vechia si Sier-cait'a si anume:

Onorab. D. Iosifu Stoic'a notariu cer-cului de Sinc'a-vechia, pre langa offertu de 1 fl.; a mai proovediutu pre scolarii d'in ambe communele cu viptualie in decursulu intregei dille. Mai primirāmu apoi de la on. Dni Nicolau Raicu, parou Sinc'i-vechia, Nicolau Ratiu, jude com. Ioanu Strimbu, Nicolau Puiu comerciante căte 1 fl. v. a. Nicolau S. Pop'a, 1 fl. 5 cr. Nicolau Moldovanu (collectore), Iacobu Satu econ. Ale-sandru Satu, Iulianu Munteanu invet. sec. in Sinc'a-v. Nicolau Burtanu economu căte 50 cr. D'in commună Siercait'a de la On. DD. Nicolau Barbatu, parou, Georgiu Bu-curu Oancea, econ; Georgiu G. Sdraila, căte 1 fl. v. a. era de la Ioane Trigheciu 20 cr. Subscrissii inca au contribuitu căte 1 fl. v. a. era amabil'a si stimat'a Domna Carolin'a Alutaru ni-a lucratu admirabilu si gratuitu flammur'a nationala pentru scol'a Sinc'i-vechia.

Totu stim. DD. mai susu amentiti si stimat'a Domnu, primesca multiamita nos-tra cordiale pentru generositatea arretata facia de acestu scopu sublime, si fi siguri că voru fi ne-uitaveri d'u fragedele anime alle surcellelor tenere. Sinc'a-vechia, 30. Maiu 1874. Ioanne Popu, inv. prim. in Sinc'a-vechia, Georgiu Barbatu, inv. Siercaitie.

(Multiamita publica.) Societatea de lectura „Innocentiu Miculu-Clainiana“ a teologilor d'in Blasius, adduce cordiala multiamita Onor. Domnu Ioanu Vladu coope-ratoriu in Schaldorf, carele, cu occasiunea ordinarei sale, dona acestei societati 5 fl. v. a. — Blasius, 9. Iun. 1874. — Teod. Domsei'a pres. soc. Teod. Crisanu, not. cor.

(† Necrologiu). In 15 Maiu, an. cur- rapì era mortea pre unu pastoriu sufletescu, pre Andreiu Budu, fostu preutu in Bo-reni, care cu zelu neobositu au grigitu de turm'a sa, si infrantu de dorore perdiendu-si cu căte-va lune mai naiente: soci'a si doua fice in morbulu epidemicu de colera, — lassandu in doliu pre trei fii: Ioanu, Andreiu teologi, si Augustu studentu, in cari avea tota sperent'a si fericirea; pre-cum si pre numerosii sei consangeni si turm'a lui incredintiata cari cu toti d'impresa poftescu ca sè-i fi tierrin'a usiora si memo-ri'a neuitata! Gherla, 10 Maiu, 1874.

E... Manu.

(Sponsalie.) Talentatulu june dl. Dr. in medicina Ioanne Mog'a d'in Sabiu si incredintiata domineca' tr. (in 15 Jun. a. c.) pre amabil'a dominisiora Anna Bolog'a d'in Sabiu, fiic'a dlui Iacobu Bolog'a Consil. de Curte in pensiune. — Ddieu cellu ce au reversatu in abundantia darurile sale a supr'a sponsorilor, se li dee fericire deplica! ca sè fi sprea bucuria parintiloru si sprea binele natiunei rom.

(Anticitati romane). Cetelianulu G. Popu din Bud'a vechia, cu occasiunea transformarei cellariulu seu, afflă anticitati de pre tempulu Romanilor. — Objectulu inventat u unu altariu de promisiune ce fu oferit u lui Augustu Silvanu Silvesteru de catra C. I. Proculinus si de fratii M. Au-reliu si V. Luciu. Altariulu, macaru că i-lipescse partea inferiora totu-si e pretiosu deci proprietariulu amintit u dona muzeului nat. ung.

Anunciu.

Nr. 104 1874
Pres.

Conformu conclusiunei luate in sie-dint'a comitetului Associatiunei Transilvane d'in 12 Maiu, cal. nou, a. c. §. 48, adunarea generale a Associatiunei Transilvane pentru annulu curent 1874, se va tiené la **10—11 August** cal. nou, a. c. in oppidulu Dev'a.

Ceea ce prin acest'a in sensulu §§-loru 14, 21 si 25 d'in statute, se adduce la cunoscent'a publica.

De la presidiulu Associatiunei Tran-

silvane pentru literatur'a si cultur'a po-porului romanu. Sabiu, in 13 Jun. 1874.

Iacobu Bolog'a, m. pr. Ioane V. Russu, m. pr. vpresedinte secretariu II.

Sciri mai noue.

Vienn'a, 13 Jun. Dñariulu off. „Wiener Abendpost“ edit. de asta-di, confirma convocarea camerelor provinciali, si anume pentru Goriti'a la 19 Aug. pentru Trieste la 29 Aug. éra pen-tru celle latte provincie pre dñu'a de 15 Sept. an. c.

Vienn'a, 13 Jun. Congressulu catolicilor primi propunerile pentru par-teciparea la institutele de binefacere, pentru essoperarea instructiunei crestine in scolele municipali, — p. parteci-parea la alegerile administrative si la alegera comisiiunii pentru infinitarea de universitatii.

Paris, 13 Jun. Contele Sainte-Croix, pentru attentatulu in contr'a lui Gambetta, fu judecatu la reclusiune de siese septemane, éra cei lati arrestati la reclusiune de căte 8 pana la 30 de dille. — Centrulu stangu va presentá Luni propunerea pentru proclaimarea republicei cu presidinti'a de siepte ani a lui Mac-Mahon, admittendu totale seau partiale constitutiune republicana. — Elliot, gener. Carlistiloru, sosi aici.

Madridu, 13 Jun. Guvernulu Is-paniei este decisu a reclamá éra, dupa mortea Ponteficelui, dreptulu regiloru de Castili'a si a intrevieni la alegera noului Pontefice.

Buccuresci, 13. Jun. Sessiunea straordinaria a corporilor legiuitorie se inchise asta-di prin unu discursu de tronu allu Domnitorului.

Vienn'a, 15. Jun. Ministrul com. de resbellu bar. Kuhn si-dede demis-siunea; in loculu lui va fi numit u gen. Koller actualmente guvernatoru (locu-tieniente) allu Boemiei.

Paris, 14. Jun. Stang'a moderata si estrema, tienendu adunare, luara urm. conclusu „eu tote că d'in principiu facem oppositiune in contr'a adunarii natu. ca potere constitutiva, pentru ca sè assecurāmu inse republic'a in contr'a attacurilor bunapartistiloru, vomu votá urgenti'a proiectului de constitutiune, ce centrulu stangu lu va presentá in sed. de luni“ (15. jun.) — Clemenceau provoca de nou prin scriitore la duellu pre Cassagnac, infruntandu-lu că n'are semtiu de onore. Clemenceau dice: dice deputati republicani stau gat'a a se bate inse numai cu deputati bunapartisti. — Cassagnac respondiendu declinà in modu despretiitoriu d'a se bate cu Clemenceau

Venetia, 14. Jun. Congressulu catolicilor luă conclusulu a staruf pentru tienerea cu santenia a serbatorilor, luă apoi mai multe concluse relativu la reu-niunile bes. catolice, si a instructiunii in religiunea crestina.

Madridu, 14- Jun. Scirile d'in London dau sperare, că recunoscerea guvernului ispanicu (republicanu? Red.) d'in partea Angliei este imminent.

Constantinopol, 14. Jun. Port'a are fonduri de ajunsu (credat Judaeus Apella!) spre a-si imprimi tote oblega-mintele, cari espira in Juliu, numai cambiale cu scadent'a in accea-si luna, se voru prelungi.

Belgradu, 13 Jun. Se assecura că principale Milanu n'au datu deputati-unii regnicolari respunsulu, ce i-se

atribue, si că acelle cuvinte sunt si simplu inventate. — Petroieviciu in loculu lui Zuchieciu, numit u allu Serbiei la Buccuresci.

Vienn'a, 16. Jun. M. Sa imp. se fla in castrele milit. de langa Bruck „Tageblatt“ vre se scia că Archidu Albrecht actualmente inspectoru si armatei are se fia numit u pre-supr. pre tota ostirea (Armee Ober-mandant.) Dñariulu off. de Vienn'a (de asta-di) publica urm. autog. imp. ministrulu com. de resbellu Kredicatu d'in functiunea act. este numit u generalu commandante in Ciu-tiu; — bar. Koller, guvernatoru allu Boemiei este numit u ministru de resb. — bar. John, gen. com. Gratiu este numit u capu statului jorii; — bar. Ios. Filippovicu command. in Brün, este numit u com. la Prag'a, — bar. Fran. Filippovicu, act. com. milit. in Casio este numit u gener. de artill. si mand. in Brün, — gen. maj. Striski de capu officiului presidiale la nist. imp. de resb. — gen. maj. Schi-führer de com. fortetiei si terri Budapest'a; in fine bar. Weber locuten. in Moravi'a este numit u aceea-si calit. in Boem'a.

Versalii'a, 15. Jun. Adunarea relega la comiss. de cons'it. propunerei republicei si primi propunerea de gentia cu 345 voturi contr'a 341. Larochefoucauld fece propunerea tru restaurarea monarchiei, adun respinse propunerea. Guvernulu nu tecipă la discussiune lassandu adu-deplina libertate de actiune.

Vienn'a, 15 Jun. Curtea supr. dec. decis d'in incidentulu unui reprezentantele inchiate de preuti lici-vechi nu sunt valide. — Imperiul merse, d'in caus'a ploie a castrele de la Bruck. — Numirea celui Albrecht de pref. supr. ar- centesteza. — Schimbarea in mini-resb. involve schimbarea si in sist-milit. — „Vaterland“ atribue si bari mare insemnetate politica in vinti'a Boemiei.

Cremsu, 16. Iun. Clironom Rudolfu merse asta-di la 8 ore d'neti'a spre a cercetá ostile esser pre campulu satului Meutern. — ssindu privi tote operatiunile si precum si la occuparea santiului assaltu.

Paris, 12 Jun. Asta-di la ame-fusere inca vre diece insi arrestati in (curtea calii ferr.) St. Lazaru. Com ministeriale decise a suspinde pre 14 diariile „Pays“ „Rappel“ si „XIX Si-

Burs'a de Vienn'a, 4 Jun.	
Metalice 5%	6
Imprumutul nat. 5%	7
Sorti din 1860	10
Actiunile banci	97
Actiunile instit. de creditu	15
Obligatiuni rurale ung.	74
" " Temisiane	7
" " Transilvane	7
" " Croato-slav.	76
Londonu	11
Argintu	108
Galbenu	5
Napoleond'or	—

ALESSANDRU ROMAN

Propriet., edit. si red. respundie-